

naj govori na Zgornje-Avstrijskem, Štajerskem ali Koroškem s starim kmetom, ki ni hodil v šolo. Ako bo hotel ž njim govoriti le v novi čisti nemščini, zagotavljam ga, da se ne bodeta razumela. (Prav res! na desnici.) Pri nas ta razlika ni tako velika. Tudi oni kmet, ki ni obiskoval šole, razume, če se mu čitajo današnji časopisi in knjige, in to dokazuje tudi postopanje „družbe sv. Mohorja“, ki da vsako leto nad 50.000 knjig tiskati in razdeliti med nižje sloje slovenskega prebivalstva.

Kočevci imajo tudi jezik, katerega nikdo ne razume. Tudi oni so vsprejeli mnogo slovenskih besed, tako „Katschen“ od „kača“, „Pobolitzen“ od „povalnica“, „Kotschen“ od „koča“, „Kusche“ od „kužek“, „Razen“ od „raca“ itd. In vendar ne trdimo, da Kočevci niso Nemci. V resnici tedaj ni vredno, da se kdo v tako resni razpravi, kakor je pravosodnja, bavi s tako malenkostjo (Odobranje na desnici) in očita nekaj slovenskemu prebivalstvu, da bi mu le sploh prizadejal kak udarec. To ni plemenito, če bogataš predbaciva ubožcu revščino. Mi spoštujemo, čestitamo, zavidamo Nemce (Poslanec dr. Menger: Sovražite jih! Oporekanje na desnici. — Poslanec Klun: Kaj pa še!), toda tudi mi zahtevamo, da so nam nasproti prijazni.

Gospod govornik je tudi naglašal, da se more iz njegovih ponesrečenih vzgledov sklepati, kako je nemščina izobraževalno vplivala na slovenski jezik. Jaz sem prišel tu do ravno nasprotnega zaključka. To le dokazuje kako so Nemci ponemčevali slovenski narod.

Če je nadalje trdil, da se z nastavljanjem slovensčine zmožnih uradnikov v slovenskih pokrajinah seje nezaupanje mej prebivalstvom, moram ga podučiti bolje.

Jaz trdim, in to mi bo priznal vsak strokovnjak, da navstane mej prebivalstvom nezaupanje do sodnika le tedaj, če sodnik ne razume stranke. (Tako je! na desnici!), če govori sodnik drug jezik nego stranka in se ne more ž njo sporazumeti. Potem je tudi nezaupanje da bo napačno sodil, opravičeno. Narod mu ne zaupa, toda ne zaradi tega, ker meni, da bo napačno razsojeval iz strankarstva, marveč ker ravno ne more izvedeti resnice. (Odobranje na desnici.) Če se dajo prebivalstvu pa taki sodniki, ki ž njim občujejo v njegovem jeziku in morejo poizvedeti resnico, izginiti mora vsako nezaupanje, potem le pridobi zaupanje pravosodje in rabsodba. (Živahno odobranje na desnici.) Tako je v tem oziru in nič drugače.

Gospod poslanec dr. Foregger je tudi slovenskim poslancem pomanjkanje resnicoljubja očital ter v dokaz temu prebral pismo, katero so podpisali nekateri člani krajnega šolskega sveta v Krejancih in v katerem se pravi, da je poslanec Klun menda po lažnjivem poročevalcu zapeljan. Poslanec Klun je dotično poročilo, kakor je izrečno omenil v svojem govoru, posnel iz pisma nekega člana krajno-šolskega sveta, namreč Blaža Pirovca, ki je bil pri dotični razpravi navzoč in je celi

dogodek s popolnim podpisom razložil v št. 20. „Mira“ z dne 25. okt. 1888.

Če to ni res, obrniti bi se bili morali gospodje, ki so podpisani na včeraj prečitanem listu, zoper svojega tovariša Pirovca, ne pa zoper poslanca Kluna. Ker niso storili tega, pač dokazuje, da je Pirovec poročal resnico in da se ni lagal porok poslanca Kluna. Sploh mi je pa Blaž Pirovec, ki je bil pri dotičnem dogodku navzoč in ga lastnoročno podpisal, najmanj ravno tako zanesljiva priča, kakor načelnik Smrekar, ki ne zna niti čitati niti pisati (Poslanec Klun: Čujte!) in katerega je tudi lahko preslepil pitatelj včerašnjega pisma. Theirovsky je tukaj sodnik v lastni pravdi ter ne more biti merodajen, Franc Kusternig in Luka Taschek pa nista bila pri dotični seji navzoča ter tudi zaradi tega ne moreta ničesa pričati.

Glede drugega navedenega slučaja je moral pa gospod poslanec dr. Foregger sam priznati, da je sodišče prve stopje odklonilo tožnika in s tem posredno potrdilo, da se ne more nikakoršna krivda pripisovati tožencu, kateri je dokazal resnico onega, kar je tukaj povedal poslanec Klun.

Sodite sedaj sami, ali je očitanje slovenskim poslancem glede pomanjkanja resnicoljubja opravičeno in ali morda ne zadeva drznega napadnika samega.

(Dalje nasl.)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Volilno gibanje na Kranjskem. S tem tednom pričele so se, kolikor nam znano prvotne volitve v kmetijskih občinah in tudi glavni izvrševalni odbor kluba narodnih poslancev razposlal je svoja vprašanja in naznanila o tem, ali dosedanji poslanci nameravajo sprejeti vnovič kandidature ali ne, do zaupnih mož. Kolikor čujemo je pregovarjanje in prigovarjanje v onih okrajih zelo živahno, v katerih so se kandidaturi odpovedali dosedanji poslanci, to izrekoma velja za eno spraznjeno mesto v ljubljanski okolici, v škofjeloških selskih občinah in pa v litijsko-trebanjskem okraju. Tudi v časnikih nahaja se sled priporočanja in pa spodbujanja kandidatur. V obče pa smemo trditi z zadostjenjem, da valovi volilnega gibanja pri nas še niso prestopili bregov dostojnosti in pa, da je bilo borenje omejeno na same narodne kroge, v katerih so pa borbe bolj veljale osebam, kot načelom.

— „Matice Slovenske“ XXIV. redni veliki zbor je danes popoldne ob 4. v mestni dvorani z zadnjič navedenem dnevnem redom.

— V kn. šk. Alojzijevišči je v čast k matičnemu in pa duhovniško-podpornemu društvu došlim unanjim gostom na čast danes večer ob 7. uri veselica s petjem, igro na citrah in pa glediliško igro: „Mlini pod zemljo“, katera obeta biti v vsakem oziru zanimiva.

— Podobo zadnjega načelnika usmiljenih bratov v Ljubljani dr. Favsta Gradiškega, ki je l. 1837. umrl v svoji hišici v Šmartnem pod Šmarnogoro, doposlali so usmiljeni bratje bolnice v Šentvidu pri Celovcu dežel-nemu odboru kranjskemu. Ta izrekel je gg. dopošilja-teljem gorko zahvalo, sliko dr. Favstovo pa je oddal v Kranjski muzej.

— Nevihta z nalivom in nekoliko toče razsajala je minulo nedeljo s trebanjskega okraja in Kamnika gori preko Ljubljane proti Škofji Loki. Na južno stran Lju-bljane proti Vrhniku padlo je samo malo tihega dežja, blisk in grom iz črnih oblakov pa je kazal bližino ne-vihte.

— „Das Parteiwesen der Slaven in Böhmen“ je naslov knjižici tiskani v „Narodni tiskarni“ ljubljanski. To je, po Bismarkovski, govoriti nekoliko črnila tiskanega za mladočeške nazore. Mi obžalujemo, da tako kukovično jajce dobi prostor v sredini Slovencev in v „Narodni tiskarni“, katera prav gotovo ni bila ustanovljena v ta namen da pomaga sejati ali širiti razdvojenost med Slovenci in med Čehi.

Ali si morebiti v „Nar. tis.“ kedo želi nazaj za nasprotnike naše „zlatih časov“ narodnega razdvojenja! Ali pa hoče tim potom utrjevati politična naravna zveza med Slovelci in Čehi!

— Pri c. kr. deželni sodniji ljubljanski pričele so se porotne konečne obravnave ta ponedeljek, sodbe o ubojih in težkih telesnih poškodbah so zopet na dnevnem redu.

— Poročil se je danes teden v Ljubljani g. dr. A. Sujer, svak dr. Sajovicev, z gospodično hčerko ljubljan-skega županovega namestnika gosp. trgovca V. Petri-čić-a. Bog daj srečo!

— Doktorja prava proglašen je bil v ponedeljek na Graškem vseučilišči g. J. Šusteršič, odvetniški koncipijent.

— Darila 1 jeklenega peresa za sto metuljev od-dajali so učitelji ljubljanskih ljudskih šol učencem, ter so s tem v kratkem dobili 70,000 pokončanih me-tuljev.

— Vabilo k slavnosti o priliki razvitja društvene zastave, katero bode obhajal „Dolenjski Sokol“ z sode-lovanjem „dolenjskega pevskega društva“ v Novem Mestu dne 8., 9. in 10. junija 1889. leta. Vspored. Dne 8. junija:

Ob devetih zvečer podoknica kumici.

Potem koncert pri g. Brunerju.

Dne 9. junija.

Ob petih zjutraj budnica.

Ob devetih shod v telovadnici.

Ob polu desetih pozdrav vseh gostov pri slavoloku.

Ob desetih sv. maša na trgu in razvitje zastave.

Potem slavnostni spreved po trgu.

Ob polu eni banket v čitalniški dvorani.

Ob štirih popoldne izlet v Žunhovo hosto; ondi narodna veselica s telovadbo, petjem in godbo.

Ob devetih zvečer sijajni ples v čitalniški dvorani.

Dne 10. junija.

Ob devetih zajutrek pri g. Tučku.

Ob desetih dopoldne pohod šole na Grmu.

Ob eni po obedu izlet v Toplice.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Naš in ogerski ministerski predsednik dogovorila sta glede na delo, ki še čaka ogerski državni zbor, da se delegacije skličejo v 22. dan t. m. — Med temi deluje strajno odbor za nov kazenski zakon in kolikor se da posneti iz dosedanjih razprav, zna nov načrt rešen biti v odseku v primeroma kratkem času.

Levičarji in izrekoma velik prerok v Izraelu, Eduard Süß; znašli so si novo trobento, s katero se obračajo zoper državnozbornsko večino.

Akademija znanosti imela je te dni svoj redni letni zbor in navzoč je bil tudi nadvojvoda R a i n e r kot kurator akademije. Ta imel je prvi, kakor naravno zanj od druge strani pripravljen nagovor, v katerem častno omenja umrlega člana akademije cesarjeviča Rudolfa, vrh tega pa je v govoru sledeči stavek: „Ža-libog se mora izreči, da se je pričel boj zoper prosveto in napredek, to da, nadejati se hočemo, da bode ta pri-kazen kmalu minula.“

Naravno je, da tisti, ki so ta stavek uvrstili v nadvojvodov govor, z njega to bero, kar so z njem pred svetom nameravali, in zato bero iz tega stavka obsodbo verske šole, opirajoč se na ono podtikanje, s katerim jim je edino mogoče boriti se zoper dejanski namen verske šole, to je glede ogromne večine avstrij-skih državljanov zoper kršansko odgojo. — Besede iz nadvojvodovih ust glase se tako splošno, da se morejo obračati kakor koli, pa ker jih vse glasila levičarjev v lepem soglasji porabljaajo zoper versko šolo ali prav za prav zoper kršansko odgojo, jim ni treba iskati družega pomena, vendar pa je umestno tu zabelježiti judovsko-brezversko nesramnost in predrznost ki hoče celo o cesarski rodbini za unajni svet kazati razdvo-jenost in kazati nasprotje med cesarjem in enim nad-vojvodem. Ker na tem nihče ne dvomi, da je cesarjeva resna volja iz šol spraviti širjenje brezverstva, posebno potom neostrupenega poduka in pa verske odgoje. — Kaj pa Süß in vsi njegovi pristaši hočejo, to so pa dostikrat povedali na vsa usta. — Vidi se pa tudi v prikaznih vsih držav. kako žalosten sad rodi brezverska odgoja, pri nas že kažejo taki sledovi, najjasneje pa ram jih kaže Laška in Francoska.

Ogerska. — Deputacija podonavskega parniškega društva obrnila se je do ogerskega trgovinskega mi-nistra Baros-a zaradi podpore, pa ta je deputacijo ne-prijazno sprejel, ni obljubil zahtevane podpore, temveč žugal, da bode delal na ustanovitev novega podonav-